

آداب و احكام مسافرت

شركاء التنفيذ :

المحتوى الإسلامى

رواد التراجم

بيان الإسلام

دار الإسلام

يتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع
الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص

- Tel : +966 50 244 7000
- @ info@islamiccontent.org
- Riyadh 13245-2836
- www.islamiccontent.org

حمد و ستایش مخصوص خداوندی است
که پروردگار جهانیان است و درود و
سلام بر پیامبرمان محمد و بر همه‌ی اهل
بیت و اصحابشان باد.

اما بعد:

آنچه در پیش رو دارید

نامه‌ی مختصری در مورد آداب و احکام مسافرت است

و در آن تلاش کردیم بیشترین نکاتی را
که مسافر به آن نیاز دارد، بیان کنیم.

از خداوند می‌خواهیم آن را برای خود
خالص گردانده و عموم مسلمانان را به
وسیله‌ی آن سودمند سازد.

انجمن محتوای اسلامی
به زبان‌های گوناگون

آداب و احكام مساقرت

برای انسان مسافری که چه برای حج یا عبادات دیگری سفر کند، لازم است نکات زیر را رعایت نماید:

۱

در انتخاب زمان سفر، وسیله سواری، و همسفر و مسیر اگر مسیرها مختلف بود به درگاه خداوند استخاره کند، و در این رابطه با اهل تجربه و صلاح مشورت کند، و اما در مورد حج و عمره شکی نیست که سفر برای آن خیر است، و روش استخاره این است که دو رکعت نماز بخواند سپس دعاهایی که از پیامبر صلی الله علیه وسلم نقل شده را بگوید.

اول: آداب سفر

بر حاجی و عمره‌گزار واجب است که هدفشان از ادای حج و عمره رضایت الهی و نزدیک شدن به او باشد،

۳

و از کالای بی‌ارزش دنیا و فخر فروشی و به‌دست آوردن القاب و یا ریاکاری و سُمعه^(۱) برحذر باشد؛ زیرا این کار سبب بطلان عمل و نپذیرفته شدن آن می‌شود،

خداوند می‌فرماید:

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌُ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا [الكهف: ۱۰۱]، [ای پیامبر] بگو: من فقط بشری همچون شما هستم، به من وحی می‌شود که تنها معبودتان، الله یکتاست؛ پس هر کس به دیدار پروردگارش [در آخرت] امید دارد، باید کار شایسته انجام دهد و هیچ کس را در عبادت پروردگارش شریک نسازد).

و در حدیث قدسی آمده است که:

«من بی‌نیازترین شریک‌ها به شرک هستم، هر کسی عملی انجام دهد که غیر من را در آن شریک خویش کند، او و شرکش را به حال خود رها می‌کنم.»

(۱) ریا: نشان دادن کارهای نیک به مردم برای کسب مدح و ثنای آن‌ها، و سمعه: بازگو کردن کارهای نیک به این هدف است.

۳

بر حاجی و عمره‌گزار لازم است که قبل از مسافرت، احکام حج و عمره را بیاموزد

تا اینکه واجبی را ترک ننموده و کار حرامی را انجام ندهد، پیامبر صلی الله علیه وسلم می‌فرمایند:

«هر کس که الله به او اراده خیری داشته باشد، در دین فقیهش می‌گرداند.»

۴

بر حاجی و عمره‌گزار لازم است که مال حلال را برای ادای حج و عمره خود انتخاب کند؛

زیرا خداوند پاک است و جز پاکی را نمی‌پذیرد، علاوه بر آن که مال حرام سبب نپذیرفته شدن دعا می‌شود.

۵

توبه کردن از همه گناهان و معصیت‌ها،

و اگر در حق کسی ستم روا داشته حق او را بازگردانده و از وی حلالیت بطلبد، چه آن بدهی آبرو باشد یا مال و غیر آن.

۶

مستحب است که مسافر وصیت خود را نوشته و حقوق مردم بر گردن او و حقوق خود بر گردن مردم را بنویسد؛ پیامبر صلی الله علیه وسلم می‌فرماید:

«برای هیچ مسلمانی روا نیست که دو شب را بخوابد

مگر اینکه وصیتی که نوشته در کنارش باشد.»

و برای آن گواه می‌گیرد و بدهی‌هایی که دارد را پرداخت نموده و امانت‌ها را به صاحبانش باز می‌گرداند یا از آنها اجازه می‌گیرد.

V

برای مسافر لازم است که در انتخاب همسفر صالح و نیکوکار تلاش کند، و حریص باشد که همسفرش از طلاب علوم شرعی باشد؛ زیرا این کار به وی کمک می‌کند توفیق یافته و در حج و عمره خود مرتکب اشتباه نشود. همچنین به دلیل این فرموده پیامبر صلی الله علیه وسلم که می‌فرماید:

«مرد بر دین دوست خاص و صمیمی خود است، پس باید هر یک از شما بنگرد که با چه کسی دوستی صمیمی دارد»؛
پیامبر صلی الله علیه وسلم که می‌فرماید:

«جز با مؤمن دوستی و همنشینی مکن و غذایت را جز شخص باتقوا نخورد».

مستحب است که مسافر با خانواده، نزدیکان، همسایه‌ها و دوستانش خداحافظی کند، پیامبر صلی الله علیه وسلم می‌فرماید:

«کسی که می‌خواهد به مسافرت برود به کسانی که مانده‌اند می‌گوید: **أَسْتَوِدِعُكُمْ اللَّهَ الَّذِي لَا تَضِيغُ وَدَائِعُهُ**»
یعنی: «شما را نزد خدایی به امانت می‌گذارم که امانت‌های او ضایع نمی‌شود».

و پیامبر صلی الله علیه وسلم هرگاه یارانش می‌خواستند به مسافرت بروند به آنها می‌فرمود:

«**أَسْتَوِدِعُ اللَّهَ دِينَكَ، وَأَمَانَتَكَ، وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ**» (دین، امانت و فرجام کارهایت را به الله می‌سپارم).

و پیامبر صلی الله علیه وسلم به مسافرانی که از ایشان نصیحت می‌خواستند می‌فرمود:

«**زَوَّدَكَ اللَّهُ التَّقْوَى، وَغَفَرَ ذَنْبَكَ، وَيَسِّرَ لَكَ الْخَيْرَ حَيْثُ مَا كُنْتَ**»
یعنی: «خداوند، تقوا را توشه‌تو گرداند، گناهات را ببخشد، و هر جا که هستی خیر را برای تو آسان سازد».

مردی که قصد مسافرت داشت خدمت رسول الله صلی الله علیه وسلم آمده و گفت: ای رسول خدا مرا نصیحت کن، ایشان فرمودند:

«تو را به رعایت تقوای الهی و الله اکبر گفتن در هر بلندی توصیه می‌کنم»

وقتی آن مرد دور شد فرمودند:

«خدایا زمین را برای او فراخ و سفر را برای او آسان بگردان».

و با خود زنگوله و آلات موسیقی و سگ به سفر نمی‌برد،

به دلیل حدیث ابوهریره از پیامبر صلی الله علیه وسلم که ایشان فرمودند:

۹

«فرشتگان با گروهی که در بین آنها سگ و زنگوله است، همراهی نمی‌کنند».

و اگر پیش از یک همسر داشت و خواست
با یکی از آنها به مسافرت برود بین آنها
قرعه کشی می‌کند، و هر همسری که
نامش در آمد با وی به مسافرت می‌رود؛
به‌دلیل حدیث عایشه رضی
الله عنها که فرمودند:

«هرگاه پیامبر صلی الله علیه وسلم می
خواست به مسافرت برود بین همسران خود
قرعه کشی می‌کرد و هر همسری که نامش
در می‌آمد با او به سفر می‌رفت».

برای او مستحب است که در
صورت امکان در آغاز روز
پنجشنبه به مسافرت برود؛
زیرا پیامبر صلی الله علیه
وسلم این کار را می‌کردند.
کعب بن مالک رضی الله
عنه می‌گوید:

«کم پیش می‌آمد که پیامبر صلی الله
علیه وسلم در روزی غیر از روز
پنجشنبه به مسافرت برود».

يستحبُّ له أن يدعو بدعاء الخروج من المنزل عند السفر وغيره، فيقول عند خروجه:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أُضِلَّ أَوْ أَزِلَّ أَوْ أُزِلَّ، أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ، أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ» **يعنى:**
(پروردگارا! من به تو پناه می‌برم از اینکه خودم گمراه شوم، یا بوسیله دیگری گمراه شوم، و یا اینکه بلغزم، یا لغزیده شوم، یا ستم کنم، یا مورد ستم قرار گیرم، یا دچار جهالت شوم، یا با من به جهالت رفتار شود).

و برای او مستحب است که هنگام سوار

شدن بر مرکب یا خودرو یا هواپیما و دیگر وسایل نقلیه دعای سفر را بخواند و بگوید:

«اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ، اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى، اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ، وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعَثَاءِ السَّفَرِ (۱)، وَكَآبَةِ الْمُنْظَرِ (۲)، وَسَوْءِ الْمُنْقَلَبِ (۳) فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ». **يعنى:**
(الله اکبر، الله اکبر، الله اکبر، پاک است آن ذاتی که این مرکب را در اختیار ما قرار داد در حالی که ما نمی‌توانستیم آن را مسخر گردانیم. الهی! ما در این سفر خواهان نیکی و تقوی و عملی هستیم که باعث خشنودی تو باشد. بار الها! این سفر را برای ما آسان بگردان و دوری راه را برای ما نزدیک کن. ای الله! تویی همراه ما در این سفر، و تو جانشین ما در خانواده هستی. بار الها! از مشقت‌های سفر، و دیدن مناظر غم‌انگیز، و بازگشت ناگوار در مال و خانواده به تو پناه می‌برم).

(۱) و عثاء السفر: یعنی شدت آن. الإفصاح عن معاني الصحاح (۴/۲۸۴).

(۲) بدحالی بر اثر ناراحتی. الإفصاح عن معاني الصحاح (۴/۲۸۴).

(۳) المنقلب: یعنی بازگشت. الإفصاح عن معاني الصحاح (۴/۲۸۴).

و برای انسان مستحب
است که تنهایی و بدون
همراه به مسافرت نرود؛

۱۴

به دلیل این فرموده پیامبر صلی الله علیه وسلم:

«اگر مردم می‌دانستند در سفر
به تنهایی چه [زیان‌هایی]
وجود دارد هیچ مسافری شبانه
به تنهایی سفر نمی‌کرد.»

۱۵

”

و مستحب است که
مسافران شخصی را از
میان خود به عنوان امیر

[یا مدیر و رهبر] تعیین کنند تا برای
همگرایی آنها و توافق دیدگاه‌هایشان و
رسیدن بهتر به اهدافشان کمک کند،

پیامبر صلی الله علیه
وسلم می‌فرماید:

« اگر سه نفر از شما به قصد
سفر خارج شدید یکی را
بعنوان امیر تعیین کنید.»

”

۱۶

بر ادای کارهایی که خداوند بر وی واجب نموده اعم از انجام طاعات و عبادات و پرهیز از کارهای حرام، و آراسته شدن به اخلاق نیک

حریص باشد و به حاجیانی که نیازمند کمک هستند کمک کند، و کسانی که نیازمند علم و دانش هستند را بیاموزد، و در مال و دارایی خود سخاوتمند باشد، و از مالش در هزینه های خود و منافع و نیازهای برادرانش استفاده کند.

IV

شایسته است که برای خود بسیار توشه برگیرد، زیرا امکان دارد در سفر به آن نیاز پیدا کند

و برخی محاسباتش به هم بریزد.

۱۸

باید در مسافرت خوش رو و خوش برخورد باشد

و برای شاد کردن همسفرانش تلاش کند تا آنها با وی انس بگیرند.

و نظر او صبر نموده
و به نیکی با آنها
مدارا کند تا بینشان
محترم بوده و آنها
وی را بزرگ بدارند.

باید بر بی‌مهری
همسفرانش
و مخالفت آن
ها با رای

۱۹

برای مسافران
مستحب است اگر
جایی اطراق کردند
به هم نزدیک باشند،

۲۰

برخی از یاران پیامبر صلی الله علیه وسلم در مکانی
اطراق نموده و در دشت و دمن پراکنده شدند،
پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند:

«پراکنده شدن شما در این دشت و
دمن از شیطان است».

و پس از آن به هم ملحق می‌شدند به‌گونه‌ای که اگر
پارچه‌ای را پهن می‌کردند برای همه آن‌ها کافی بود.

**مستحب است وقتی مسافر در سفر و یا
غیره جایی اطراق کرد دعاهایی که از
پیامبر صلی الله علیه وسلم نقل شده را بخواند:**

۲۱

وقتی این دعا را بخواند
تا وقتی که از آنجا
رخت بر نبسته چیزی
به او گزند نمی‌رساند.

«أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ
التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا
خَلَقَ» یعنی: «پناه
می‌برم به کلمات
کامل الله از شر آنچه
خلق نموده است».

**برای او مستحب است که در بلندی‌ها
الله اکبر و در سرایشی‌ها سبحان الله
بگوید، جابر رضی الله عنه می‌گوید:**

۲۲

و هنگام الله اکبر گفتن
صدای خود را بالا نمی
برند زیرا پیامبر صلی الله
علیه وسلم می‌فرماید:

وقتی بالا می‌رفتیم
الله اکبر و وقتی پایین
می‌آمدیم سبحان الله
می‌گفتیم.

**«به حال خود رحم کنید؛ همانا شما
ناشنوا و غایب را نمی‌طلبید؛ او همراه
شماست، او شنوا و نزدیک است».**

**و مستحب است که شب در سفر باشد و
خصوصاً اول آن؛ به دلیل این فرموده
پیامبر صلی الله علیه وسلم:**

۲۳

**«شبانه سفر کنید زیرا زمین شب‌هنگام
در هم پیچیده و کوتاه می‌شود».**

و مستحب است که در سفر بسیار دعا کند؛

۳۴

به دلیل این فرموده پیامبر صلی الله علیه وسلم:

«سه دعا بدون
شک مستجاب
خواهند شد:
دعای مظلوم،
دعای مسافر و
دعای پدر بر
فرزندش.»

۱ بر مسافر واجب

است که به طهارت و پاکیزگی خود توجه داشته باشد، از حدث کوچک وضو می‌گیرد و از جنابت غسل می‌کند.

۲ اگر آب به همراه نداشت یا مقدار کمی آب

به همراه داشت که برای غذا و نوشیدن لازم بود، تیمم می‌کند.

دوم: طهارت و پاکیزگی در سفر

تیمم به این صورت است که دستان خود را به زمین زده و با آن صورت و دو کف دستش را مسح می‌کند.

۳ کیفیت تیمم:

۴ طهارت تیمم یک طهارت مؤقت

است یعنی هر گاه آب یافت تیمم او باطل شده و باید از آب استفاده کند، اگر از جنابت تیمم کرد و سپس آب

یافت باید غسل کند، و اگر از قضای حاجت تیمم کرد، و سپس آب یافت باید وضو بگیرد. در حدیث آمده است:

« **خاکِ پاک، وضوی مسلمان است حتی اگر ده سال آب نیابد، اگر آب یافت تقوای خدا را پیشه نموده و به پوست خود آب بزند.**»

5 مسح بر دو خف (پاپوش)

جایز است به دلیل قرآن و سنت و اجماع اهل سنت.

6 و برای مسح دو خُف (پاپوش) و آنچه حکم آن را دارد شرطهایی است:

- اینکه محل فرض را بپوشانند.

- اینکه بر پاکی [یعنی بعد از وضو] آنها را بپوشد.

- اینکه دو خف یا جوراب مباح و پاک باشند.

• اینکه مسح در بی وضویی باشد، درست نیست در جنابت و آنچه غسل را واجب می‌کند مسح شود.

• اینکه مسح در وقتی باشد که شریعت تعیین نموده، که همان یک شبانه‌روز برای مقیم و سه شبانه‌روز برای مسافر است، و این مسح طبق قول صحیح از

اولین باری که بعد از بی‌وضویی آنرا مسح می‌کند

شروع می‌شود و بعد از ۲۴ ساعت برای مقیم و ۷۲ ساعت برای مسافر پایان می‌یابد.

و مسح بر آنها بر اثر یکی از سه اتفاق زیر باطل می‌شود:

۱ آنچه غسل را واجب می‌کند پیش آید مانند جنابت
که مسح را باطل کرده و باید غسل کند.

۲ اگر بعد از مسح بر آنها، آنرا بیرون آورد.

۳ اگر مدتی که شریعت تعیین نموده پایان یابد.

* * *

قصر و شکسته خواندن نماز در سفر بهتر

از کامل خواندن آن است؛

اما اگر مسافر نمازهای چهاررکعتی را کامل خواند نمازش صحیح است گرچه با آنچه افضلیت دارد مخالفت کرده است.

وقتی مسافر از محدوده همه خانه های روستا و شهرش خارج شد

می تواند نمازش را به صورت شکسته بخواند.

و این مذهب جمهور علما است.

سوم: احکام قصر نماز (دو رکعت خواندن نماز چهار رکعتی) در سفر:

۳

و اگر بعد از دخول وقت نماز به
سفر رفت می‌تواند آن را به
صورت شکسته بخواند،

زیرا وی قبل از خروج وقت آن به سفر رفته است

۴ اما جمع

بین نمازهای
ظهر و عصر

و

و بین نمازهای
مغرب و عشا

برای مسافر در صورت نیاز سنت است، اگر در مسیر باشد و به
راهش ادامه دهد. در این حالت هر کاری که برای او راحتتر
است از جمع تقدیم یا جمع تأخیر را انجام می‌دهد.

اما اگر مسافر محتاج و نیازمند جمع کردن نبود جمع نمی‌کند.

برای نمونه اگر در مکانی اطراق کند که از آنجا نمی‌رود مگر بعد از دخول وقت نماز دوم، بهتر است نمازش را به صورت جمع نخواند؛ زیرا به آن نیازی ندارد. برای همین پیامبر **صلی الله علیه وسلم** در حج وداع وقتی در منا سکونت گزید نمازهایش را به صورت **جمع نخواند**، زیرا نیازی به آن نبود.

اما نمازهای سنت

شخص مسافر همان نمازهای مقیم را می‌خواند، مانند نماز چاشت، قیام شب، وتر و ... به استثنای نمازهای راتبه ظهر و مغرب و عشاء که سنت است آنرا نخواند.

و خواندن نمازهای سنت بر روی وسیله سواری در سفر

همانند هواپیما، ماشین، کشتی و دیگر وسایل نقلیه درست است، اما برای نماز فرض باید از وسیله سواری پایین بیاید مگر اینکه برایش مقدور نباشد.

نماز مسافر پشت سر انسان مقیم درست است،

و مسافر نمازش را همانند امامش کامل می‌خواند، چه همه نماز را درک کرده باشد و چه یک رکعت از آن و یا کمتر، حتی اگر در تشهد آخر و قبل از سلام به امام برسد، و این قول درست اهل علم است.

چهارم: آداب بازگشت از حج و عمره

۱
سزاوار است که شخص در بازگشت عجله کند و بدون نیاز به مدت طولانی در سفر نماند؛

به دلیل این فرموده پیامبر صلی الله علیه وسلم:

«سفر قطعه‌ای از عذاب است، که یکی از شما را از غذا و نوشیدنی و خوابش محروم می‌کند؛ پس هر وقت یکی از شما هدف خود از سفر را برآورده ساخت شتابان به نزد خانواده‌اش باز گردد».

۲
وقتی اراده کرد به شهرش بازگردد دعای سوار شدن بر وسیله سواری را می‌خواند

و افزون بر آن می‌گوید: «آيُونَ تَائِبُونَ عَابِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ» یعنی: «توبه‌کار و عبادت‌کار بر می‌گردیم در حالی‌که پروردگار خود را می‌ستاییم».

۳

مستحب است که در هنگام بازگشت از سفر دعایی که از پیامبر صلی الله علیه وسلم به ثبوت رسیده و ایشان هنگام بازگشت از جهاد، حج و یا عمره می خواندند را بخواند، و بر هر زمین بلندی سه مرتبه الله اکبر گفته و سپس بگوید:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيِبُونَ تَائِبُونَ، عَابِدُونَ سَاجِدُونَ، لِرَبِّنَا حَامِدُونَ، صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ» یعنی: «به جز الله معبود [به حق] دیگری وجود ندارد، یگانه است، شریکی ندارد، پادشاهی از آن اوست، ستایش مخصوص اوست، و او بر هر چیز توانا است. توبه کنان، عبادت کنان و سجده کنان و حمدگویان برای پروردگاران، باز می گردیم، خداوند وعده اش را تحقق بخشید، بنده اش را یاری داد و به تنهایی گروه ها را شکست داد.»

ع و مستحب است وقتی شهرش را دید بگوید:

«آیْبُون تَائِبُون عَابِدُون لِرَبِّنَا حَامِدُون» یعنی: «توبه‌کنان، عبادت‌کنان و حمدگویان برای پروردگارمان، باز می‌گردیم».

و این ذکر را تکرار کند تا وقتی که وارد شهرش می‌شود، زیرا پیامبر صلی الله علیه وسلم چنین کردند.

اگر بهمدت طولانی از خانواده دور بوده شبانگاه بدون نیاز بر آنها وارد نمی‌شود مگر اینکه اندکی قبل از رسیدن در شب، آنها را باخبر کند؛

زیرا پیامبر صلی الله علیه وسلم از چنین کاری نهی کرده‌اند. جابر بن عبدالله رضی الله عنهما می‌گوید:

«پیامبر صلی الله علیه وسلم نهی کردند از اینکه مرد شب هنگام در خانه‌اش را بگوید».

حکمت آن را روایت دیگر تفسیر می‌کند:

«تا اینکه ژولیده مو موهایش را شانه کند و زنی که از شوهرش دور است موهای زائد بدنش را بزند [و خودش را برای شوهرش بیاراید]» (۱)

(ع) «الشعثة»: کسی که مدت طولانی موهایش را روغن نزده و آنها را شانه نکرده است. «الاستحداد»: استفاده از آهن [برای تراشیدن موهای زائد بدن]، و «المغیة»: زنی که از شوهرش دور است. التحریر فی شرح صحیح مسلم - الأصبهانی (۲۹۲).

و در روایت دیگر:

«رسول الله صلى الله عليه وسلم از اینکه مرد شبانگاه در خانه‌اش را بکوبد نهی کردند تا اینکه مبادا گمان خیانت به آنها ببرد یا عیب‌هایشان را کشف کند».

مستحب است کسی که از سفر باز می‌گردد ابتدا به مسجد نزدیک خانه اش برود و در آنجا دو رکعت نماز بخواند،

7

زیرا پیامبر صلی الله علیه وسلم چنین کاری کردند.

برای کسی که از سفر باز می‌گردد مستحب است که با کودکان خانه خودش و کودکان همسایه با لطف و نرمی برخورد کند، و اگر به پیشواز او آمدند به آنها نیکی کند.

از ابن عباس رضی الله عنهما روایت است که وقتی پیامبر صلی الله علیه وسلم از سفر مکه بازگشت پسر بچه‌هایی از طایفه بنو عبدالمطلب به پیشواز ایشان آمدند و وی یکی را بغل کرد و یکی را بر پشت سر خود گرفت. و عبدالله بن جعفر رضی الله عنهما می‌گوید:

«هرگاه پیامبر صلی الله علیه وسلم از سفر باز می‌گشت با ما دیدار می‌کرد، با من و با حسن و حسین، یکی از ما را از جلو و یکی را از پشت سر می‌گرفت تا وقتی وارد مدینه می‌شد.»

هدیه دادن به سبب تأثیر آن در جذب دل‌ها و از بین بردن کدورت‌ها

مستحب است و پذیرفتن آن و پاسخ آن با هدیه دیگر مستحب است، و رد کردن آن بدون مانع شرعی مکروه است؛ به همین دلیل پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند:

«هدیه دهید تا میان شما محبت ایجاد شود.»

و هدیه دادن از اسباب دوستی میان مسلمانان است.

۹

وقتی مسافر از سفر بازگشت مستحب است مردم را در آغوش بگیرد،

به دلیل آنچه از پیامبر صلی الله علیه وسلم به ثبوت
رسیده، همانگونه که انس رضی الله عنه می‌فرماید:

«[یاران پیامبر صلی الله علیه
وسلم] هر گاه با هم ملاقات می
کردند و یا از سفر باز می‌گشتند
همدیگر را در آغوش می‌گرفتند».

تعرف على الإسلام

بأكثر من 100 لغة

موسوعة الأحاديث النبوية
HadeethEnc.com

ترجمات متقنة للأحاديث
النبوية وشروحها بأكثر من
لغة (60)

بيان الإسلام
byenah.com

مواد منتقاة للتعريف
بالإسلام وتعليمه بأكثر
من (120) لغة

موسوعة القرآن الكريم
QuranEnc.com

ترجمات متقنة لمعاني
القرآن الكريم بأكثر من
لغة (75)

موسوعات وخدمات إسلامية باللغات
s.islamenc.com

للمزيد
من المواقع الإسلامية
بلغات العالم

مجمع المحتوى الإسلامي باللغات
islamcontent.com

مواد إسلامية متنوعة
وشاملة بأكثر من (125)
لغة

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com

مواد منتقاة للحجاج
والمعتمرين و الزوار
بلغات العالم

جمعية خدمة المحتوى
الإسلامي باللغات

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com

